אם נמוחו ממאה או אי הכי בלא נמוחו נמי אמר

רבה כי לא נמוחו בריה בפני עצמה היא ומי

איכא כי האי גוונא אין והתניא אמ"ר אלעזר

בר' צדוק שני מעשים העלה אבא ממבעין

ליבנה מעשה באשה שהיתה מפלת כמין

קליפות אדומות ובאו ושאלו את אבא ואבא

שאל לחכמים וחכמים שאלו לרופאים ואמרו

להם אשה זו מכה יש לה בתוך מעיה

שממנה מפלת כמין קליפות תמיל למים אם

נמוחו ממאה ושוב מעשה באשה שהיתה

מפלת כמין שערות אדומות ובאה ושאלה

את אבא ואבא שאל לחכמים וחכמים

לרופאים ואמרו להם שומא יש לה בתוך

מעיה שממנה מפלת כמין שערות אדומות

תמיל למים אם נמוחו ממאה אמר ריש לקיש

"ובפושרין תניא נמי הכי תמיל למים

ובפושרין רשב"ג אומר ממעכתו ברוק על

גבי הצפורן מאי בינייהו אמר רבינא ימעוך

על ידי הרחק איכא בינייהו התם תנן ∘כמה

היא שרייתן בפושרין מעת לעת הכא מאי מי

בעינא מעת לעת או לא שרץ ונבלה דאקושי

בעינן מעת לעת אבל דם דרכיך לא או

דלמא לא שנא יתיקו: המפלת כמין דגים:

וליפלוג נמי רבי יהודה בהא אמר ריש

לקיש במחלוקת שגויה ורבגן היא ורבי יוחגן אמר אפילו תימא רבי יהודה עד

כאן לא קאמר רבי יהודה התם אלא גבי

חתיכה דעביד דם דקריש והוי חתיכה

אבל בריה לא הוי ולהך לישנא דא"ר יוחנן

באי אפשר לפתיחת הקבר בלא דם קמיפלגי

לפלוג נמי ר' יהודה בהא מאן דמתני הך

לישנא מתני הכי רבי יוחנן וריש לקיש דאמרי

תרוייהו במחלוקת שנויה ורבנן היא: המפלת

כמין בהמה [וכו']: אמר רב יהודה אמר

שמואל מ"ם דר' מאיר הואיל ונאמרה בו

יצירה כאדם אלא מעתה המפלת דמות תנין

תהא אמו ממאה לידה הואיל ונאמר בו

יצירה כאדם שנאמר יויברא אלהים את

התנינים הגדולים אמרי דנין יצירה מיצירה

ואין דנין בריאה מיצירה מאי נפקא מינה הא

יתנא דבי רבי ישמעאל יושב הכהן יובא

הכהן זו היא שיבה זו היא ביאה ועוד נגמר

בריאה מבריאה דכתיב יויברא אלהים את

האדם בצלמו אמרי ויברא לגופיה וייצר

וא. יומא ב: מכות יג: יבמות

יו: נזיר ה. הוריות ח: מנחות

ד. ודף מה: בכורות לב. חולין פה., ה) [שלשה תיבות הללו משום ר' ישמעאל לריכים

מית השדה ואת כלן,

י) [בראשית בן, ל) [שס],

() [הארן רש"ש], מ) [וע"ע

תוס' יומא ב: ד"ה הנ"מ

ותוס' מנחות ד. ד"ה מאי

תורה אור השלם

וִיבְרָא אֱלֹהִים אֶת הַתְּנִינָם הַגְּרֹלִים וְאַת כְּל וָבֶשׁ הַחִיָּה הָרֹמֶשֶׁת אֲשֶׁר שְׁרְצוֹ הַמִּיִם לְמִינַהָם וְאַת

בל עוף בַּנָף לְמִינָהוּ וְיַרְא

רראשים א רא בראשית א כא ג' וְשָׁב הַכּּהַן בִּיוֹם הַשְּׁבִיעִי וְרָאָה וְהִנֵּה כְּשָׂה

ייקרא יד לט ויקרא יד

אלהים כי טוב:

הַנֵּגִע בַּקִירת הַבַּיִת:

יוחנן], ד) עירובין

יז א ב ג מיי׳ פ״ה מהלי איסורי ביאה הלכה יד ועי׳ במ״מ סמג לאוין קיא טוש"ע י"ד סימן קפח סעיף

מוסף רש"י

מה, דרט שות (לפדי בא.). כמה היא שרייתן. דנימל אי הדרל בכי הלי שיעורל לחין נינהו (לקמן נד:). בפושרין מעת לעת לכל אי בעי טפי מים חמים או קר צפי טפי מיט חמיט קו יותר ממעת לעת, ינשין הן (שם). לפתיחת הקבר. הרחס, בלא דם. דס נידס (לעיל בא.). זו היא שיבה זו היא ביאה. מפרט זו היאה. מכלם במו"כ. מכו"כ במו"כ מס במילה חולן וקולם במו"כ, אלמה חולן וקולם במו"כ, אלמה למו"כ במו"כ, במו"ל דמו במיכום במו"ל ושניהם לשון ביאם המו"ל ושניהם לשון ביאם אחרים המו"ל ושניהם לשון ביאם אחרים המו"ל במו"כ במו" אבל זה עימר (מוחוח ד. ונויי רש"י עודבין נא בארוכה. לאפנויי. לריך שתהל גזירה שוה זו מב' תיבות מופנין למדרש זה, שלל יהו לריכין לגופן ומלחר שמופנין ללמוד נזירה שוה הוה ליה כמאו

תום' הרא"ש זיבה ודוקא לענין סתיר׳ מיעטיה קרא אבל לשאר . דברים הוי כצחצוחי זיבה גמורה תדע מדאמרינן בעל קרי שלא הטיל מים לכשיטיל מים טמא לפי שאי אפשר בלא צחצוחי קרי אלמא חשיבי צחצוחיז קרי אלמא חשיבי צוצחהץ כאילו היה בעין, עוד אמרינן בפ' מצות חליצה יבמה שרקקה דם תחלוץ לפי שאי אפשר בלא צחצוחי הרוק אלמא חשיביצחצוחין . כרוק בלא ריבוי דקרא: הרואה דם יבש מהו. הא דלא פשיטא ליה ממתניתין דהמפלת חתיכה כדא״ר הודה בין כך ובין כך טמאה משום דאיכא דמוקי לה . דפליגי בדאיפשר לפתיחת דפליגי בדאיפשר לפתיחת הקבר בלא דם: הא נמי תנינא כר. אם נימוחו טמאה. תימה הא לאו יבש מעיקרא הוא דאפי׳ הנך . דתנן לקמן בפ׳ דם הנדה שרץ ונבלה מטמאין לחין שרא יבישים. תנן התם אם יכולין לשרות ולחזור כמות שהן מטמאין יבשין וכ״ת התם במעת לעת הכא לימים הרבה והא מיבעיא לן בשמעתין אי אמרינן בהא מעת לעת או לא וי"ל דנהי דלא חשיב לקמן יבש מ״מ משמע ליה אי הוה דרשי כי יזוב מידי דראיב הוה לן למעוטי נמי האי דהשתא מיהא לאו כרחי׳ לא אמרינן הך סברא דנימוחו מיקרי [ג״כ] יבש מעיקרו דא״כ אפילו לא נימוחו נמי דאא"ב דיבש מעיקרו טהור ניחא לי דלא נימוחו טהורה אבל בנימוחו קרינן ביה שפיר כי יזוב . ביון דמידב דאיב ע"י שרייה אלא אי אמרת דנימוחו חשיב יבש מעיקרו ואפ״ה טמאה דלא בעי׳ מידב דאיב א"כ כי לא נימוחו נמי: אמרו אשה זו מכה יש לה בתוך מעיה כו׳. לא שהיה ברור לרופאים שהיה

דמידב דייב אי נמי התם איירי בלחים ונתייבשו ולהכי אע"ג דנתייבשו כיוו שיכולין לחזור לכמות שהיו מטמאין אבל הכא בלחים ונתייבשו לא קמיבעיא ליה אלא ביבש מעיקרו ואפילו אם יכול להיות נימוח במים:

אם נמוחו ממאה. וא"ת והא לא מיקרי יבש דהא הנך דתנן בפ׳

ויש לומר דמכל מקום פשיט שפיר דלא אמר כי יזוב זוב דמה

דם הנדה (לקתן דף נד:) דמטמאין לחים ואינן מטמאין יבשים תני התם אם יכולים לשרות ולחזור לכמות שהיו מטמאין כדאמר התם

> דם הנדה נמי קתני לקמן הדחק לא חשיב דם לרבנן:

ליפלוג נמי רבי יהודה בהא. אשערה וקליפה לא דתנינים כתיב בחמישי והחי בששי:

לאפנויי ודנין יצירה מיצירה אדרבה וייצר לגופיה ויברא לאפנויי ודנין בריאה מבריאה וילפינן

אלא וייצר מופנה משני צדדין מופנה גבי אדם ומופנה גבי בהמה ויברא גבי אדם מופנה גבי תנינים אינו מופנה מאי מופנה גבי בהמה אילימא מדכתיב יויעש אלהים את חית הארץ וכתיב יויצר [ה'] אלהים מן האדמה

כל חית השדה גבי תנין נמי אפנויי מופנה דכתיב זואת כל רמש האדמה וכתיב יויברא אלהים את התנינים הגדולים רמש דכתיב התם דיבשה הוא ומאי נפקא מינה בין מופנה מצד אחד למופנה משני צדדין נפקא מינה דאמר רב יהודה אמר שמואל ∘משום רבי ישמעאל כל גזרה שוה שאינה מופנה כל עיקר אין למדין הימנה מופנה מצד אחד •לרבי ישמעאל •למרין ואין מושיבין לרבנן למרין ומשיבין מופנה משני צדרין

דברי הכל למדין ואין משיבין ורבי ישמעאל מאי איכא בין מופנה מצד אחד למופנה משני צדדין נפקא מינה דהיכא דאיכא מופנה מצד אחד ומופנה משני צדדין שבקינן מופנה מצד, אחד

אם נמוחו טמאין. דדם הוא. אלמא אע"ג דכי חזיתיה יבש היה כעפר: בריה בפני עלמה. ולח דם: כי החי גוונח. מפלת כמין שערות וקליפות: מטבעין. שם העיר: קליפות. גלדי המכה: דרך שומא להיות בה שער: ובפושרין. דחי בדק בלונן ולח נימוח לח מטהרינן

לה בהכי דדילמא אי היה בפושרין הוה נימוח: מחי בינייהו. מחי פלוגתייהו: ע"י הדחק. לת"ק אי נימוח מאליו הוא דהוי דם אבל נימוח על ידי מיעוך לאו דם הוא ולרבן שמעון אפילו נימוח ע"י מיעוך נמי דם הוא: כמה היא שרייתן. בפ׳ דם הנדהי השרן והנבלה מטמאין לחין ואין מטמאין יבשין ואס יכולין להשרות ולחזור לכמות שהיו טמחין וכמה היא שרייתן כו': דחקושי. קשים: לא. בעינן מעת לעת אלא או יום או לילה ואם לא נמוחו טהורים: וליפלוג נמי ר' יהודה בהא. ונימא בין כך ובין כך טמאה דהא טעמא דר׳ יהודה אוקמינוף דאי אפשר לפתיחת הקבר בלא דם: במחלוקת שנויה. משנה זו שנויה במחלוקת דלאו סתמא ודברי הכל היא אלא ר' יהודה פליג: והוי חתיכה. דטעמא לאו משום פתיחת הקבר בלא דם הוא אלא בחתיכה עלמה סבירא ליה דהויא דם וכגון שהיא מארבעה מיני דמים: ולהך לישנא כו'. כדאמרן לעיל בשמעתין: יצירה. ויצר ה' אלהים ש (את חית השדה ואת) עוף וגו"י וכתיב באדסי ויינר ה' אלהים את האדם עפר מן האדמה ורבנן לית להו גזירה שוה: סנין. דג גדול. ואמאי תכן [כא.] המפלת מין דגים טהורה: זו היא שיבה זו היא ביחה. כלומר ילפינן גזרה שוה משיבה לביאה כמו דהוו תרוייהו שיבה או מרוייהו ביאה מה שיבה חולץ וקולה וטח כו': ועוד. גבי אדם נמי כתיב בריאה דכתיב ויברא אלהים את האדם בללמו ונילף בריאת דגים מבריאת אדם: ויברא. דאדם לגופיה: ויילר לאפנויי. לגזירה שוה ודנין ג"ש לחיה ולעוף דכתיב בהו יצירה דדמי מדדמי: מופנה. גבי אדם דהא כחיב ויברא: ומופנה גבי בהמה. כדמפרש דהא כתיב ויעש אלהים את חית השדה ל וגו': גבי אדם מופנה. דהא כתיב ויילר: גבי חנין לאו מופנה. דלא כתיב קרא אחרינא: ופרכינן גבי תנין נמי מופנה הוא דכתיב. בקרא דויעש ואת כל רמש האדמה: ומאי נפקח מינה. דניחה לך למילף משני לדדין טפי: כל ג"ש שחינה מופנה כל עיקר אין למדין הימנה. ואפילו אין להשיב: אין משיבין. ואפי׳ יש להשיב:

ויקרא יד כם 3. ובָא הַכּהַן וְרָאָה וְהָנָּה פְּשָׁה הַנָּגע בַּבְּיִת צְרַעת מִמְאֶרֶת הָוֹא בָּבִּית טְמֵא הוא: ויקרא יד מד הוא: אָלְהִים אָת הָאָדָם בְּצַלְמוֹ בְּי אֱלֹהִים בָּרָא אֹתוֹ וּנְקַבָּה בָּרָא אֹתָם:

ּוּנְקַבָּה בָּרָא אתָם: בראשית א כז 1. וַיַּעשׁ אֱלֹהִים אֶת חַיַּת. הצעש אלהים את תית קארץ למינה ואת הברמה למינה ואת כל רמש אלודים כי טוב:
 הארץ יי אלדיים מ בראשית א כה הארמה כל תית השרה ואת כל עוף השמים ויבא ואת כל עוף השמים ויבא אל הארם לראות מה יאר לוצא בל אות מה יקאר לו וכל אשר יקרא לו הוא יקאר לו וכל אשר יקרא לו הוא

הָאָדָם נֶפֶשׁ חַיָּה הוּא בראשית ב יט

גליון הש"ם

. גם' לר' ישמעאל למדין כו'. מדברי תוס' נזיר מח ע"ב מדברי תוםי נזיר נמו ע כ ד"ה ולאחותו מבואר דהיה להם הגי' כאן בהיפוך דר"י

הגהות מהר"ב רנשבורנ

א] גם' אם נמוחו טמאה א"ה. עי׳ ש״ך סי׳ קפח ס״ק יו ודוק ועי׳ בהשגות הרו״ה לבעל הנפש בשער הפרישה אות ג':

תום' הרא"ש (המשר)

לר׳ מאיר אלא לרבנן מא״ל ה״מ למיפרך נמי לר׳ מאיר הניחא לרב יהודה אלא לר׳ יוחנן ולר׳ (מאיר) [ינאי] דמפרשי טעמא אחרינא לקמן לר' מאיר מא"ל: הואיל ונאמר בו בריאה וו היא שיבה זו היא ביאה והא תנא דבי ר' ישמעאל ליכא למימר ה"מ היכא לפינן כדאמר בפ׳ כיסוי . הדם דשאני התם משום שאי אפשר לקיים את שניהם דאי גמרינן שחיטה משחיטה הוי שחיטה שאינה ראויה שמה שחיטה ואי גמרינן שחיטה מטביחה לא הוי שמה שחיטה הלכר שבקינז

וילפינן י שכה שחיטה הלכך שקינון משחיטה אבל הכא איכא למיגמר תרוייהו: נ**ינמר** בריאה מבריאה למר אפי אי ליתא להא דר׳ ישמעאל לגבי הא משחיטה אבל הכא איכא למיגמר תרוייהו: נ**ינמר** בריאה מבריאה לולמר אפי׳ אי ליתא להא דר׳ ישמעאל לגבי הא משום דאית ליה למיגמר מדרמי ליה אע״ג דלא סתרי אהדרי לגבי הא ודאי אית לן למימר דכשגמר תחילה. אדרבה ריצר לגופיה מיצירה ה"ה בריאה מבריאה כיון דמשמעות בריאה ויצירה שוין: אמברי ויברא לגופיה. לפי שנאמר תחילה. אדרבה ריצר לגופיה מיהא כיון דאפשר לומר (או) הכי מסתברא למימר מיצירה שנאמר מהי היצירה: ולרבי ישמעאל מאי יצירה שנאמר להי שמעאל מאי יביה הציחה מצהמה הלמשה מטיפה יד למיטום לי ילה של הילים "ביה הלבוח" שהיא מום שניקה היצרה בל שמעיבה לא האיכא למא איכא למופנה מצר אחד למופנה משני צדרין דבשלמא לרבנן ניתא דילפינן יצירה מיצירה דמופנה משני צדרין דאין משיבין אי לה' ישמעאל כיון דתרוייהו אין משיבין מאי איכא בין מופנה מצר אחד למופנה משני צדרין ומשני דלהכי אפנייה רחמנא לבחמה משני צדדין כי היכי דלא תיגמר ממופנה מצד אחד ורתנין לא הוי מופנה כלל וי״ל דאי לא מופנה גבי אדם הוה ילפינן בריאה דתנין בריאה דהשתא הוי ג״ש דבהמה מופנה מצד אחד ודתנין לא הוי מופנה כלל וי״ל דאי לא מופנה גבי אדם הוה ילפינן בריאה דתנין

לרבנן למדין. הימנה אם אין להשיב

ואם יש להשיב משיבין. והך פלוגתא

דרבי ישמעאל ורבנן שמואל גמרא

גמיר ליה מרביה וכאן הוא מקומה

ואינה לא במשנה ולא בברייתא:

אם נמוחו טמאה. משוס נדה, דדם הוא (לעיל כא.).

אבל דם דרכיך לא. ול״ת וסל בהדי אידך דפרק דם הנדה (דף נד:) וי"ל דהתם מיירי בדם הנדה שנפל על הבגד ונתייבש ביותר אבל דם הנדה באפי נפשיה הוי רכיך וע"ק דהתם קתני רוק וזוב וניעו דרכיכי וי"ל דמ"מ אקושי נינהו טפי מדם דאינהו התחילו ליבש זה כמה ימים דרגילין להתייבש קודם יציאתם אבל דם אינו רגיל להתייבש קודם יציאתו מן הרחם: אן דלמא לא שנא. תימה דבפרק דם הנדה (לקמן דף נו.) תניא רשב"ג חומר בפושרין מעת לעת ואמאי לא אשמועינן רבותא טפי דאפי׳ לא יחזור ע"י פושרין מעת לעת אלא על ידי מיעוך טמא לרשב"ג דהא אפי׳ לגבי דם חשיב מיעוך כל שכן . בנבלה ושרץ דאקושי דע"כ ע"י מיעוך נימוח טפי מפושרין דהא אפילו את"ל דרבנן בעו מעת לעת במיעוך ע"י

פריך דליפלוג רבי יהודה דמועטין נינהו ולא שייך כהו פתיחת קבר: הואיל ונאמרה בהו יצירה. אף על גב דבבהמה לא כתיב בה יצירה הא אמרי׳ בבהמה המקשה (חולין דף עא.) דבהמה טהורה בכלל חיה טהורה לינירה: המפלת דמות תנין. הוה מלי למנקט דגים סתמא דבקרא דויברא את התנינים כתיב נמי כל נפש חיה הרומשת אשר שרצו המים אלא נקט תנין לפי שהוא סמוך לויברא: זו היא שיבה זו היא ביאה. ופ"ת אמאי לא משני ה"מ היכא דליכא דדמי ליה כו' וליכא למימר דה"פ דלילף תרוייהו יצירה ובריאה לטמא בהמה ודגים דע"כ לא נתקבלה ג"ש אלא חדא מינייהו מדקאמר לקמן שבקינן מופנה מלד אחד וילפינן ממופנה מב׳ לדדים וי"ל דעיקר קושיא אועוד סמיך י: התם ביבשה בתיב. מימה וכי לא ידע דביבשה כתיב דקרא

מחמת מכה אפילו בתוד ימי מחמת מכה אפילו בתוך ימי נדתה טהורה. אלא אמרו הרופאים אולי אשה זו מכה יש לה בתוך מעיה ויבדק הדבר ע"י הטלת מים אם נימוחו דם נדה הוא ולא בא מחמת מכה וכן ההוא עובדא דשומא: שר"ץ ונבלה דאקושי בעינן מעת לעת. ותימה והא דם נדה נמי קתני לקמן בחדי אינך דפי דם הנדה דלא מיקרו יבשים אלא במעת לעת וי"ל דהתם מירי בדם הנדה שעל הבגד שנתייבש הרבה אבל דם באנפי נפשיה הוי רכיך. ומיהו תימה דלקמן נמי קתני רוק וזוב וניעו דרכיכי נינהו וי"ל דמ"מ אקושי נינהו טפי מאינך דהכא דהנהו התחילו להתייבש זה כמה ימים אבל דם דהכא שיצא יבש מן הרחם אינו רגיל להתייבש ינהו טפי מארץ התכא התחור התחורת המדיבה את המה מינה אבר זה הרגה שיבא בין החורה אינה אינה המדיבה המדיבה המחור המ זמן גדול קודם צאתו: וניפלוג מי היהודה בהא. אדגים ותגבים פריך אבל בקליפה ושערה לא שייך ביה פתיחת הרחם אבל משינויא דר' יותנן נ"ל דקאי אפילו ארישא דקליפה ושערה דהא בריטא מטמא רי יהודה ככל ענין ולא קאמר תטיל למים וקליפה שערה ועפר כולהו בריה דלא עביד דם דקריש והוי כי הני: הואיל ונאמר בהם יצירה כאדם. ותימה בהמה דלא נאמר בה יצירה מא"ל וי"ל הא אמרינן בפ' המקשה בהמה טהורה בכלל חיה טהורה ליצירה והתם דפריך הניתא